

Scandalum pharisaicum

Spomenik nad grobom dr. Ivana Banjavčića, smatra se najvrijednijim djelom autora Ivana Kerdića. Otkriven je na komemoraciji na Katoličkom groblju 5. 4. 1915. uz prisustvo uglednih Karlovčana i hrvatskih građana. Spomenik predstavlja "muški akt u naravnoj veličini, simbol narodnog naprezanja, koji se prerano skršenog tijela iznemogao ruši, držeći u desnoj ruci narodnu zastavu, a u lijevoj baklju" kako je naveo sam autor. U vrijeme postavljanja muški akt izazvao je javnu sablazan što svjedoče novinski članci iz Svjetla 1915. godine.

... Ovaj spomenik je posvema poganski, na njemu ne ima niti znaka krsta, a da o ostalom ne govorimo.

Uz to se je opazilo, da od intimnih političkih prijatelja i od vlastite stranke, kojoj je za života dr. Banjavčić bio pravim mecenom, nije došao nitko tom otkriću. "Em smo Horvati!" zavikao bi iz groba pokojni A. G. Matoš. (dl.)

Izvor: Sloga br. 14, 11. 4. 1915.

... Pitaju nas nekoji, tko li je podigao taj spomenik, jer da na spomeniku ne veli, da li ga podiže grad Karlovac ili zahvalna hrvatska svomu sinu? Ne stoji ni to, da li ga podiže "Matica Hrvatska" ili "Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru" svorne dobrotvoru i meceni?... (dl)

Izvor: Sloga br. 15, 18. 4. 1915.

Scandalum pharisaicum.

Podno dubovačkih brežljaka leže sva karlovačka groblja, od kojih je rimokatoličko groblje najveće, jer je i broj katolika u gradu Karlovcu najzamašniji i najveći, tako, da se može reći, da je Karlovac katolički grad. Na tom groblju nalazi se od tri tjedna spomenik, što ga na grobu dra. Ivana Banjavčića podigla ruka hrvatskog umjetnika. Na spomeniku ne piše, tko taj spomenik diže, niti u ime česa se diže. Na katoličkom groblju taj je spomenik bez znaka križa, a ona izljevana figura, što je na tom spomeniku, nekakov je poganski genij. Na tom spomeniku ne ima dakle niti znaka kršćanstva, te uobće sav imade lik poganštine. To je ono, što nas je potaklo, da dignemo prosvjed proti onomu spomeniku, koji ima da resi vječno pokojište onomu dru. Ivanu Banjavčiću, kojega su u životu rijedki poznavali, dapače su ga krivo shvaćali i sve ono, što je on dobra za života htio učiniti ovome gradu, bilo je hotice izvrgnuto ruglu i omalovaženju. Pa evo, kao da je sudjeno, da mu jošte u grobu ne daju mira, njemu, sinu pobožne Hrvatice, seljakinje, kojoj je on na grobu podigao spomenik providjen sa križem na pročelju i kojoj je u spas duše njezine vjerujući u uskrsnuće puti i život vječni osnovao misnu zakladu, kod crkve u Velemeriću, pa koji je kroz sav svoj život priznavao, je pravi katolik i vjeran sin pradjedovske si vjere, tomu čovjeku metnulo se na grob skroz nekršćanski spomenik. To bijaše ono, što je naš list potaklo, da digne svoj glas proti tomu nepietetskom činu i proti potpunome neshvaćanju duše dr. Ivana Banjavčića. Nije ona figura i njezina nespretna i nedecentna poza potakla nas na tu "galamu", već to, da se nije nitko od zvanih našao, da digne svoju riječ radi

povrijedjenoga vjerskoga čuvstva. Pa zato se moramo čuditi, da se je našao čovjek, koji je osudio sve ono naše pisanje, naprečac time, što ga je nazvao **scandalum pharisaicum**. Neka se ne boji taj toli nagli sudija, nije to radi one figure, na kojoj on možda baš radi pogriješke na farizejskom oku, ne vidi po bijelom danu, ono, što vidješe nebrojene stotine, koje polaze ove dane u Dubovac, da vide taj, po njegovu sudu, nevini spomenik. Jest, to znači biti farizejom, te tvrditi, da nije istina i da nešto ne postoji, što u istinu jest i postoji. Takove farizeje i takove neistinoljubce tjerao je Krist iz hrama Gospodnjega, gdje im ne bijaše mjesta. U ostalom mi smo se pobrinuli, da taj spomenik bude svjetloslikan, pa ćemo tu sliku priposlati na nadležno mjesto, kao što i ostalim mjerodavnim faktorima, a sada "Roma locuta causa finita". (dl.)

Izvor: Sloga br. 16, 25. 4. 1915.

* * * * *

dl = Dušan Lopašić

Scandalum pharisaicum, (lat.) = Farizejski skandal. (U prenesenom smislu, "farizej" u europskim jezicima označava licemjera.)

Roma locuta causa finita, (lat.) = Rim je progovorio, rasprava je gotova. (Kaže se kada vrhovna vlast definitivno nešto odluči.)